

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2014 m. kovo 27 d.

dėl antrojo koordinuotojo kontrolės plano, kuriuo siekiama nustatyti nesąžiningos prekybos tam tikrais maisto produktais mastą

(Tekstas svarbus EEE)

(2014/180/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių ⁽¹⁾, ypač į jo 53 straipsnį,

kadangi:

- (1) Reglamento (EB) Nr. 882/2004 53 straipsniu Komisija įgaliojama rekomenduoti sudaryti koordinuotuosius kontrolės planus, kai manoma, kad tai būtina, sudaromus *ad hoc* pagrindu, visų pirma siekiant nustatyti pavojaus, susijusio su pašarais, maisto produktais ir gyvūnais, mastą;
- (2) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB ⁽²⁾ nustatytos visiems maisto produktams taikomos Sąjungos maisto produktų ženklinimo taisyklės;
- (3) pagal Direktyvą 2000/13/EB ženklinimas ir ženklinimo būdai neturi klaidinti vartotojų, visų pirma dėl maisto produkto charakteristikų, ypač tikrojo jo pobūdžio ir tapatybės. Be to, jei nėra konkrečių Sąjungos arba nacionalinių taisyklių, parduodant produktą turėtų būti vartojamas įprastinis jo pavadinimas, paplitęs valstybėje narėje, kurioje šis produktas yra parduodamas, arba maisto produkto aprašas, kuris turi būti pakankamai aiškus, kad pirkėjai suvoktų tikrąjį jo pobūdį;

- (4) galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms skirtų fasuotų maisto produktų etiketėse turi būti nurodytos visos sudedamosios dalys. Visų pirma tų maisto produktų, kurių viena iš sudedamųjų dalių yra mėsa ir kurie skirti galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms, pakuotėse arba prie jų pritvirtintose etiketėse taip pat turi būti nurodyta mėsos kilmės gyvūno rūšis. Jeigu sudedamoji dalis nurodyta maisto produkto pavadinime, jos kiekis, išreikštas procentine dalimi, turi būti nurodytas sudedamųjų dalių sąraše, kad vartotojui nebūtų pateikta klaidinanti informacija apie maisto produkto tapatybę ir sudėtį;
- (5) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 853/2004 ⁽³⁾ nustatyti papildomi ženklinimo reikalavimai, taikytini konkrečioms gyvūninėms maisto produktams. Jame visų pirma nustatyta, kad ant pakuočių, kuriose smulkinta, be kita ko, neporakanopių mėsa tiekiamas galutiniam vartotojui, turi būti užrašas, kad šiuos produktus prieš vartojant reikėtų išvirti, jeigu toks reikalavimas numatytas valstybės narės, kurios teritorijoje produktas tiekiamas rinkai, nacionalinėse taisyklėse ir jo laikomasi pagal tas taisykles;
- (6) 2012 m. gruodžio mėn. atlikus oficialią kontrolę keliose valstybėse narėse Komisijai pranešta, kad tam tikruose fasuotuose produktuose rasta arklienos, nenurodytos ant pakuotės ar prie jos pritvirtintoje etiketėje pateiktame sudedamųjų dalių sąraše. Kai kurių iš šių maisto produktų pavadinime ir (arba) prie jų pridėtame sudedamųjų dalių sąraše buvo klaidinančiai nurodyta tik jautiena;
- (7) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002 ⁽⁴⁾ 17 straipsniu, maisto tvarkymo subjektai visais su jų kontroliuojamu verslu susijusiais gamybos, perdirbimo ir platinimo etapais turi užtikrinti, kad maisto produktai atitiktų su jų veikla susijusių maisto produktų reglamentuojančių įstatymų reikalavimus ir privalo tikrinti, kad šių reikalavimų būtų laikomasi;

⁽¹⁾ OL L 165, 2004 4 30, p. 1.

⁽²⁾ 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklinimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo (OL L 109, 2000 5 6, p. 29).

⁽³⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 853/2004, nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004 4 30, p. 55).

⁽⁴⁾ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

- (8) Komisijos rekomendacijoje 2013/99/ES ⁽¹⁾ valstybės narės rekomenduota vieną mėnesį vykdyti koordinuotąją kontrolės planą, kad būtų nustatytas nesąžiningos prekybos tam tikrais maisto produktais mastas. Rekomenduotas koordinuotasis kontrolės planas buvo sudarytas iš dviejų veiksmų. Pirmas veiksmas buvo atitinkama mažmeninės prekybos kontrolė, atliekama ir kitose įmonėse, siekiant nustatyti, ar fasuotų bei nefasuotų maisto produktų sudėtyje buvo arklienos, kuri nebuvo tinkamai nurodyta ant pakuotės, arba, jei maisto produktai nefasuoti, ar vartotojams arba viešojo maitinimo įstaigoms nebuvo pateikta informacijos, kad produkte yra tokios mėsos. Antras veiksmas buvo atitinkama kontrolė, atliekama įmonėse, kuriose tvarkoma žmonėms vartoti skirta arkliena, įskaitant trečiųjų šalių kilmės maisto produktus, siekiant nustatyti fenilbutazono likučius;
- (9) koordinuotojo kontrolės plano rezultatai patvirtino, kad daugelyje valstybių narių nuolat nesilaikoma teisės aktų, taikomų mėsos produktų ženklinimui. Todėl būtina toliau vykdyti koordinuotąją kontrolės planą ir atlikti antrą mažmeninės prekybos ir kitų įmonių kontrolę, siekiant nustatyti, ar vis dar tebevykdoma veikla, pastebėta įgyvendinant pirmąjį koordinuotąją kontrolės planą;
- (10) kita vertus, atlikus oficialią kontrolę fenilbutazono liekanoms nustatyti, nepatvirtinta, kad nuolat plačiai nesilaikoma teisės aktų; todėl manoma, kad šiuo etapu nėra būtina rekomenduoti antrą kartą atlikti koordinuotąją šio dalyko kontrolę;
- (11) vykdam pirmąjį koordinuotąją kontrolės planą Europos Sąjungos etaloninė gyvūninių baltymų pašaruose laboratorija patarė, kokius metodus naudoti, kad būtų

nustatyta, ar ėminyje yra nedeklaruotos rūšies gyvūninių baltymų. Vis dar nėra patvirtinto metodo šiai analizei atlikti, tačiau po konsultacijų su ekspertais minėta laboratorija patikslino rekomendaciją dėl suderinto protokolo naudojimo ir ją pateikė savo svetainėje;

- (12) valstybės narės turėtų pranešti Komisijai apie naudotus metodus, kontrolės rezultatus ir priemones, kurių imtasi gavus teigiamus rezultatus, per nustatytą laikotarpį ir suderinta forma;
- (13) pasikonsultavusi su Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komitetu,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. Valstybės narės turėtų vykdyti koordinuotąją kontrolės planą keturias savaites iš eilės 2014 m. balandžio 21 d.–birželio 16 d. laikotarpiu, vadovaudamosi šios rekomendacijos I priedu.
2. Valstybės narės iki 2014 m. liepos 22 d. šios rekomendacijos II priede nurodyta forma turėtų pranešti apie pagal 1 dalį vykdytos oficialios kontrolės rezultatus ir atitinkamas vykdymo užtikrinimo priemones, kurių imtasi.

Priimta Briuselyje 2014 m. kovo 27 d.

Komisijos vardu
Tonio BORG
Komisijos narys

⁽¹⁾ 2013 m. vasario 19 d. Komisijos rekomendacija 2013/99/ES dėl koordinuotojo kontrolės plano, kuriuo siekiama nustatyti nesąžiningos prekybos tam tikrais maisto produktais mastą (OL L 48, 2013 2 21, p. 28).

I PRIEDAS

Antrasis koordinuotasis kontrolės planas, kuriuo siekiama nustatyti nesąžiningos prekybos tam tikrais maisto produktais mastą

KOORDINUOTOJO KONTROLĖS PLANO VEIKSMAI IR APRĖPTIS

A. Produkto apibrėžtoji sritis

1. Maisto produktai, parduodami ir (arba) paženklinėti nurodant, kad juose jautiena yra pagrindinė mėsos sudedamoji dalis (pvz., smulkinta mėsa, mėsos pusgaminiai ir mėsos gaminiai), priskiriami šioms kategorijoms:
 - a) galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms skirti fasuoti maisto produktai, paženklinėti nurodant, kad juose jautiena yra pagrindinė mėsos sudedamoji dalis;
 - b) maisto produktai, siūlomi parduoti galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms nefasuoti, ir maisto produktai, supakuoti pardavimo patalpose vartotojo prašymu arba sufasuoti tiesioginiam pardavimui, kurie parduodami ir (arba) paženklinėti ar kitaip pažymėti nurodant, kad juose jautiena yra pagrindinė mėsos sudedamoji dalis.
2. Vykdamas šį koordinuotąjį kontrolės planą vartojama Direktyvos 2000/13/EB 1 straipsnio 3 dalies b punkte nustatyta apibrėžtis „fasuotas maisto produktas“.
3. Vykdamas šį koordinuotąjį kontrolės planą vartojamos Reglamento (EB) Nr. 853/2004 I priedo 1.13, 1.15 ir 7.1 punktuose nustatytos apibrėžtys „smulkinta mėsa“, „mėsos pusgaminiai“ ir „mėsos gaminiai“.

B. Tikslas

Kompetentingos institucijos, vadovaudamosi Sąjungos ir, tinkamais atvejais, nacionalinėmis nuostatomis, turėtų atlikti oficialią kontrolę, kad nustatytų, ar A punkte nurodytuose produktuose yra arklienos, kuri nėra tinkamai nurodyta ant pakuotės, arba, jei produktai nefasuoti, ar vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigai nebuvo pateikta informacijos, kad produkte yra tokios mėsos.

C. Ėminių ėmimo punktai ir tvarka

1. Turėtų būti imami reprezentatyvūs susijusių produktų valstybėse narėse ėminiai, atspindintys produktų įvairovę.
2. Produktų ėminiai turėtų būti imami mažmeninės prekybos įstaigose (pvz., prekybos centruose, nedidelėse mažmeninės prekybos parduotuvėse ir vietos mėsinėse); jie taip pat galėtų būti imami ir kitose įmonėse (pvz., šaldymo sandėliuose).

D. Ėminių skaičius ir ėmimo sąlygos

Toliau pateiktoje lentelėje nurodytas orientacinis rekomenduojamas ėminių, kurie turi būti paimti per Rekomendacijos 1 punkte nurodytą laikotarpį, skaičius. Ėminių skaičius kiekvienoje valstybėje narėje nustatytas remiantis gyventojų skaičiumi – ne mažiau kaip 10 susijusių produktų ėminių per 30 dienų iš kiekvienos valstybės narės.

Maisto produktai, parduodami nurodant, kad juose yra jautienos	
Pardavimo šalis	Rekomenduojamas ėminių skaičius
Prancūzija, Vokietija, Italija, Jungtinė Karalystė, Ispanija, Lenkija	150
Rumunija, Nyderlandai, Belgija, Graikija, Portugalija, Čekija, Vengrija, Švedija, Austrija, Bulgarija	100
Lietuva, Slovakija, Danija, Airija, Suomija, Latvija, Kroatija	50
Slovėnija, Estija, Kipras, Liuksemburgas, Malta	10

E. Metodas

Turėtų būti naudojamas toliau nurodytas protokolas:

1. Turėtų būti atliekama pradinė visų ėminių atrankinė patikra, skirta nustatyti, ar mėsoje arklienos dalis sudaro 0,5 % ar daugiau (nurodytas masinės dalies santykis, w/w). Atrankinės patikros metodą pasirenka valstybė narė.
2. Turėtų būti atliekamas tik tų ėminių, kurių rezultatai atlikus atrankinę patikrą pagal 1 dalį yra teigiami, patvirtinamasis tyrimas, naudojant AT-PGR metodą ir tiriant mitochondrinę DNR, kad būtų nustatyta, ar mėsoje arklienos dalis sudaro 1 % ar daugiau (nurodytas masinės dalies santykis, w/w). Patvirtinamajame tyrime taikytas metodas turi būti patikrintas naudojant standartizuotą kontrolinį šviežios mėsos ėminį, kurį pateikė Europos Sąjungos etaloninė gyvūninių baltymų pašaruose laboratorija.
3. Visi 2 dalyje nurodyti patvirtinamieji tyrimai valstybėje narėje turėtų būti atliekami tam tikslui kompetentingos institucijos paskirtoje laboratorijoje. Paskirtoji laboratorija gali būti kitoje valstybėje narėje, vadovaujantis su tos valstybės narės kompetentinga institucija sudarytu susitarimu. Paskirtoji laboratorija turėtų būti bent sertifikuota pagal ISO 17025 standartą palyginamiesiems tyrimams atlikti. Paskirtoji laboratorija taip pat gali dalyvauti atliekant pradinę atrankinę patikrą.

Paskirtųjų laboratorijų, kurios dalyvauja patvirtinamuosiuose tyrimuose, pavadinimas ir adresas turėtų būti pateiktas Europos Sąjungos etaloninei gyvūninių baltymų pašaruose laboratorijai, kuri šią informaciją paskelbs savo svetainėje.

Išsamesnės gairės apie patvirtinamąjį metodą pateiktos Europos Sąjungos etaloninės gyvūninių baltymų pašaruose laboratorijos svetainėje adresu <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>

II PRIEDAS

2 dalyje nurodytų rezultatų ataskaitos forma

Produkto kategorija	Ėminių skaičius	Tyrimo metodas (tyrimo tipas ir prekės ženklas), naudotas pirmojoje atrankinėje patikroje	Teigiamų rezultatų skaičius po pirmosios atrankinės patikros ($\geq 0,5\%$)	Tyrimo metodas, naudotas patvirtinamajame tyrime	Teigiamų rezultatų skaičius po antrojo etapo paskirtojoje laboratorijoje ($\geq 1\%$)	Pastabos
Bendras ėminių skaičius						
Bendras ėminių, kurių rezultatai teigiami po pirmosios atrankinės patikros, skaičius						
Bendras ėminių, kurių rezultatai teigiami po antrojo etapo paskirtojoje laboratorijoje, skaičius						

2 dalyje nurodytų vykdymo užtikrinimo priemonių ataskaitos forma

Teigiamų rezultatų, dėl kurių nustatytos vykdymo užtikrinimo priemonės, skaičius	
Jei įmanoma, išsamiau nurodyti dažniausiai taikytas vykdymo užtikrinimo priemones (daugiausia tris)	
Teigiamų rezultatų, dėl kurių vykdymo užtikrinimo priemonių dar nenustatyta, skaičius	
Jei įmanoma, išsamiau nurodyti dažniausias priežastis, dėl kurių vykdymo užtikrinimo priemonių nenustatyta (daugiausia tris)	